

METSASEADUSE MUUTMISE OHUD

Taustainfo

Metsaseadusesse plaanitavate muudatustega tekitab valitsus olukorra, kus **70% Eesti metsamaast fikseeritakse majandusmetsaks**.

Kuna erinevalt Eesti territooriumist (mis on jääv suurus) on metsamaa pindala ajas muutuv, tekib vastuolu – seadusega määratakse protsent muutuvast suurusest.

See toob kaasa metsaelustiku seisundi veelgi ulatuslikuma halvenemise:

Kaitsealade pindala hakkab järk-järgult vähenema

Näiteks suurobjektide, elamute ja taristu ehitamiseks vajaliku metsa raadamise tulemusel väheneb metsa üldpindala. Fikseeritud 70% majandusmetsa säilitamiseks tuleb seega vähendada ka kaitse all oleva metsa pindala.

70% majandusmetsa piir ei taga isegi olemasolevatel kaitsealadel looduse reaalsel kaitset

Tegelikult oleks majandatava ja kaitstava metsa suhe mitte 70–30, vaid veelgi rohkem majandusmetsa poole kaldu. Nimelt on 30% sisse jäävate kaitsealade piiranguvööndites ja kaldavööndites endiselt lubatud lage- ja turberaied, millega saab metsa kas kohe või järk-järgult lagedaks raiuda.

Nii on juba olemasolevatel kaitsealadel võimalik tekitada mitmekümne-hektarilisi lagedaid alasid – see on hoogsalt toimunud ning jätkuvalt toimumas loodus- ja rahvusparkides (nt Lahemaal, Haanjas ja Nabala-Tuhala looduskaitsealal).

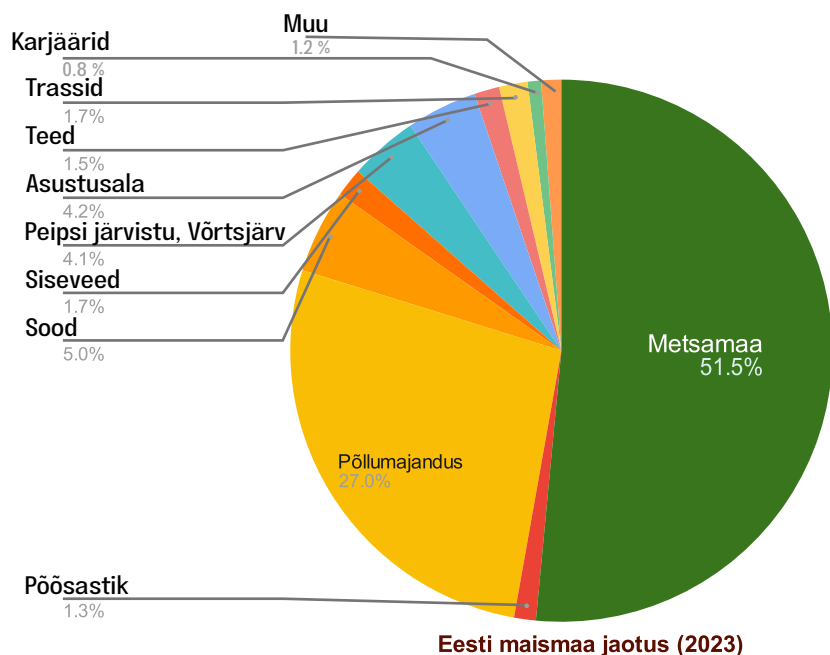
Kinnistatakse Eesti mets kliimamuutuste kiirendajana

Liigintensiivse raie tõttu ei seo Eesti metsad enam arvestuslikult süsinikku. 70% metsamaa majandusmetsaks fikseerimisega tagatakse intensiivse raie jätkumine ja Eesti metsade kasvuhoonegaaside heide suureneb. See on vastuolus kohustusega vähendada kiiresti meie maakasutuse heidet.

Mida metsarikkal maal ikka kaitsta kui mitte metsi?

Looduse ja meile harjumuspärase elukeskkonna säilimiseks on hädavajalik kaitsta **minimaalselt 30% maismaast** – selles on riigid üle maailma kokku leppinud. Kuigi valitsus plaanib selle eesmärgi ka Eesti looduskaitseseadusesse kirjutada, siis samal ajal seatava majandusmetsa piiri tõttu pole seda võimalik sisuliselt täita.

Seda näitab lihtne arvutus:

Ligikaudu pool meie maismaast on metsamaa (vt graafik). Kui 70% metsast on majandusmets ja 30% metsast on kaitse all, siis kaitsepiiranguga metsad saaksid moodustada kogu maismaast vaid 15%.

Oleme metsariik ja meil pole väljaspool metsi vajalikus koguses ökoloogiliselt olulisi kooslusi.

Järelikult ülejäänud 15% tuleb kokku saada mujalt. Seega, et jõuda lubatud 30 protsendini maismaast, peab riik hakkama kaitse alla võtma põlde, karjääre ja asulaid.

See ei ole enam looduskaitse, vaid tühjade protsentidega mängimine.

Senise praktika tulemusel **metsaelustik vaesub**¹, **metsatagavara väheneb**² ja metsad, meie parimad võimalikud liitlased kliimamuutuste mõju leevendamisel, on **muutunud üleraie tõttu muutuste kiirendajateks**³.

Metsaseaduse eelnõuga plaanitud majandusmetsa osakaalu fikseerimine kindla protsendiga põlistab meie metsade kasutamise jätkusuutmatuse. Vaja on vastupidist – nii kliima- ja elurikkuse kriisi kui ka kestliku metsamajanduse seisukohast.

Mis võiks olla lahendus?

Seadustes tuleks lähtuda Eesti maismaa pindalast ja võtta sellest minimaalselt kolmandik (ehk 15 000 km²) kaitse alla. Eesti maismaa jaotust arvestades on loogiline, et suurema osa kaitsealusest maismaast saab moodustada metsamaa ning täpsem jagunemine tulebki sätestada looduskaitseseaduses.

Seaduste ja poliitikate kujundamisel tuleb lähtuda kahest üldisest põhimõttest, mida praegu ei järgita: **metsaelustiku seisund** peab säilima või paranema ning **metsade puidutagavara** ei tohi väheneda. Lisaks peab metsamaa olema **arvestuslik süsiniku siduja** igal aastal. Just nendest põhimõtetest lähtuvalt on vajalikud muudatused nii metsa- kui ka looduskaitseseaduses. Praegune valitsuse suund viib meid sellest ohtlikult kaugele.

¹ Metsalindude arvukuse muutused perioodil 1983–2018

² SMI tulemused, 2024

³ Keskkonnaagentuur, 2021